

К. е. н. Яковенко В. С., Савченко Д. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УПІШНІ ПРОЯВИ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Початок ХХІ століття став новим етапом розвитку економіки у всьому світі. Розвинені країни Заходу, поклали початок розвитку сфери креативної економіки. Найважливішою рушійною силою нової економіки стали інтелектуальна власність та інтелектуальні ресурси. Важливою стратегією країн ЄС стали інновації підприємства та їх креативність. В країнах ЄС креативна економіка стала пріоритетним напрямком, а за умов економічної нестабільності, вона зайняла позицію, як більш стійка до кризових ситуацій. На зміну поняття «паротяга прогресу», прийшло нове «м'яка» інфраструктура (Soft infrustructure). Різні діячі та вчені створили систему креативної індустрії, яка поєднує в собі як соціально-культурний так і творчий аспекти, що визнані рівно важливими та передбачає невеликі початкові інвестиції. Soft infrustructure – це передусім інфраструктура знання або людський капітал: включно з інституціями, ідеями, культурними нормами, концептами і рішеннями [1].

За даними ООН ми можемо спостерігати, що 3,4% світового ВВП припадає саме на креативну економіку, а частка зайнятих людей становить 25% населення світу. Креативна економіка вдвічі перевищила темп зростання сфери послуг та в чотири рази сферу промислового виробництва. За даними опублікованими Великобританією щогодини креативні та культурні індустрії приносять до національної економіки 11 млн євро прибутку, а ріст творчих професій на 2024 р збільшиться з 1,8 млн до 2,8 млн або зросте на 5,3% [2].

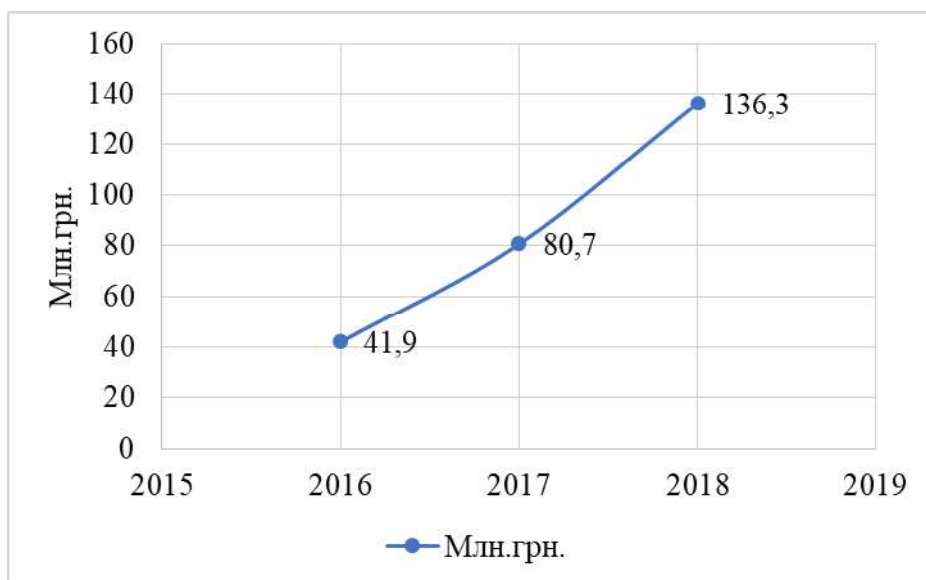
В Україні сектор креативної економіки набирає поступових обертів у своєму розвитку, та в цілому країна має достатньо ініціативних підприємств. Починаючи з дрібного та закінчуючи середнім бізнесом, які все частіше привертають на себе увагу по різних великим містам країни. Спираючись на досвід країн Заходу, необхідно підтримувати розвиток креативної економіки не тільки з боку підприємців, а і з боку держави.

Україна налічує 12 креативних індустрій. Однією з таких індустрій, що характеризує доволі високий рівень в країнах ЄС та досить недооцінений в країні є – дизайн. Цей сектор має досить високі показники економічного росту, саме в країнах де уряд підтримує сферу креативних індустрій. Дизайн займає нішу однієї з надприбуткових індустрій. Кожен 1 євро вкладений у дизайн в Європі приносить до 20 євро прибутку. Ось наприклад ВВП Британії дизайн поповнює на 71,7 млрд унтів, а в Ірландії більше ні 38 млрд євро, завдяки експортованим дизайнерським продуктам [3].

Дизайн в першу чергу є креативним підходом для вирішення проблем, що бере свій початок з аналізу потреб споживачів, що притягає їх до спільної розробки, створення та тестування рішень різних рівнів. На сьогодні дизайн займає досить велику нішу як у житті суспільства, так і у різних сферах діяльності. Не тільки за допомогою комунікативної складової, споживання продукту та сервісних послуг, а також за допомогою залучення громадян, за рахунок вдосконалення соціальної складової та вдосконалення рівня державної політики. Індустрія дизайну може приносити дохід за рахунок додаткової вартості як нематеріальних так і матеріальних активів, цим самим підсилюючи економіку країни в цілому.

Центром осередку дизайну в країні є Київ, він є лідером за кількістю компаній сфери дизайну так і окремих дизайнерів. За рахунок такої концентрації дизайнерів у столиці, інші великі міста втрачають місцевих спеціалістів та не отримують той капітал який могли б отримати для свого розвитку на місцевому рівні. Хоча за даними дослідження PPV Knowledge Networks, цифри по п'яти великим містам України мають доволі високі показники, стосовно сплати податків дизайнерами (рис. 1).

Сума податків сплачених дизайнерами у 2016 році становила 41,9 млн. грн., у 2017 році становила 80,7 млн. грн., а у 2018 році 136,3 млн. грн., що свідчить про те, що сплачені податки мають зростаючу тенденцію у півтора рози кожного року.

**Рис. 1 Динаміка росту суми податків, сплачених дизайнерами у 2016-2018 рр.
Джерело: [4]**

Дані цифри могли бути в рази більші, якщо вивести з тіні частину дизайнерів, які працюють на фрілансі та легалізувати їх діяльність. Адже на сьогодні велика кількість дизайнерів, які працюють під ФОП, аніж тих, які працюють як ПП або ТОВ. Наявність таких дизайн-агентств як в містах, так і в країні в цілому підвищило б податкові надходження від сфери дизайну. Але точно проаналізувати кількість сплачених коштів графічними чи предметними дизайнерами не має можливості, адже ця економічна діяльність не має поділу на підкласи. Відсутність цієї інформації уповільнює розвиток індустрії дизайну в Україні, тим самим стає бар'єром для подальшого прийняття ефективних рішень стосовно розвитку цієї економічної сфери.

Тому існує необхідність для удосконалення КВЕД з розробленими підкласами, для відокремлення предметних, промислових та графічних дизайнерів, для прийняття більш якісних рішень. А також сприяти збільшенню кількості проектів з предметного дизайну, адже їх вартість на ринку послуг більша у порівнянні з іншими сферами дизайнерських послуг та сприяти створенню програм підтримки з предметного дизайну, для представлення своїх робіт за кордоном, а також для розширення роботи з іноземними замовниками.

Список використаних джерел:

1. Микола Скиба. Креативна економіка в Європі: 5 кроків для злету. УП Культура, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.culturepartnership.eu/ua/article/creative-economy-steps-to-rise>
2. Ольга Пташка. «Творчість заразлива. Поширюйте її»: Україна увійшла до Топ-3 експортерів креативних товарів серед країн з перехідною економікою. Журнал «Бізнес», 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://business.ua/special/72-eksportnyu-potensial-ukrayiny-2019/4633-tvorchit-zarazlyva-poshyriuite-ii-ukraina-uviiishla-do-top3-eksporteriv-kreatyvnykh-tovariv-sered-krain-z-perekhidnoi-ekonomikoii>
3. Владислав Рудій. Дизайн в Україні: обсяги індустрії, скільки заробляють дизайнери та де навчаються – інфографіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nachasi.com/2019/12/12/design-in-ukraine/>
4. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>